

SSP- VIRKISÆTLAN 2017 - 2018

Hetta er 8. tilmælið hjá SSP ráðgevingini til virkisætlan hjá samskipanarbólkinum og leiðslubólkinum at taka stöðu til. Tilmælið byggir á royndirnar og tørvin á fyrirbygging, ið kemur fram í dagliga arbeiðinum. Somuleiðis verður støði tikið í evidensgrundaði vitan um, hvat riggar, tá ið talan er um fyrbygging.

Umframt at byrgja fyrri óýnskum hendingum, er neyðugt grundleggjandi at seta sær fyrri at styrkja mótstøðuførið og lívsfærleikarnar hjá børnum og ungum.

Í hesum eru foreldrini tann ómissandi samstarvsfelagin hjá okkum, ið eiga sín leiklut at skipa trygg og mennandi kor fyrri uppalingini av børnum og ungum í Føroyum. Gransking í okkara grannalondum staðfestir, at børn og ung fáa meira burtur úr lívinum, tá foreldrini hava ein virkan leiklut í felagsskapinum og fylgja við í, hvat børnini og tey ungu takast við.

Tí er tað gleðiligt at síggja, hvussu væl bæði skúlin og foreldrini taka ímóti tilboðnum við tí virkna foreldrafundinum **“At knýta bond”** frá skúlabyrjan. Hesin leistur verður eisini brúktur í flokkum, tá ið órógv stingur seg upp millum næmingarnar. Tá ið vit siga at foreldur fáa innlit og íblástur um teirra leiklut, og tað er ábyrgdin hjá teimum vaksnu fyrri felagsskapinum og fá høvi at tosa saman um viðkvæmar spurningar, loysir upp og ger sítt til at betra um stöðuna.

Ferðingin hjá børnum og ungum á netinum og nýtslan av sosialum miðlum, hevur seinstu árin víst okkum, at stórus tørvur er at viðgera hetta evnið í fókaskúlanum eins og í almenna rúminum.

Ráðgevingin hevur – saman við fleri viðkomandi samstarvspørtum – givið út arbeiðsheftið **“Talgilt samskipti í skúlanum – amboð og íblástur til arbeiðið við talgildum trivnaði í tykkara skúla”**.

Arbeidsheftið er eitt gott amboð hjá skúlanum at skipa eina tilgongd fyri einum skilagóðum poltikki á einstaka skúlanum, og kann sum frálíður stuðla upp undir, at bæði næmingar og vaksin duga sær betur hógv í nýtsluni av sosialum miðlum.

Til at stuðla skúlunum at viðgera evni í undirvísingini, er tilfarið **“At ferðast á netinum”** tøkt á heimasíðini hjá Námi.

Fyri at fáa tey ymisku átøkini at hanga saman hevur tað týdning, at ein barna- og ungdómspolitikur styðjar upp undir SSP-samstarvið, og tað skal hann gera við teimum uppbyggjandi átøkunum. Tað er t.d. týdningarmikið, at ein samanhangandi barnapolitikur verður lagdur á verndarfaktorar heldur enn á váðafaktorar. Verður dentur grundað á verndarfaktorar, tekur politikkurin eisini støðið í at gera børn og ung før fyri at standa ímóti ymiskum sløgum av kriminaliteti og tað er týdningarmikið at báðir tættir verða tikin við, tá ið talan er um fyribyrging.

UPPSKOT MÁL & MIÐ Í SSP

Tað er einki at taka seg aftur í, at miðvíst arbeiði við trivnaðinum og vælferðini hjá næmingunum gagnar umhvørvið fyri læring og menning av lívsførleikum.

Uppskotið tektur støði í fyribyrgingarmyndlinum – uppbyggjandi stigi, fyribyrging og kriminalitetsfyribyrging, ið var samtyktur í 2012. Lagt verður upp til at halda áfram við teimum átøkum og arbeiðshættinum, ið eru roynd seinastu áráðini.

EVNINI

- Foreldranetverk “Knýta sambond millum foreldrini”
- Vinar og spælibólkar
- Trivnaður og tryggleiki á netinum
- Talgilt samskipti í skúlanum
- Ung & Lívið

ANNAÐ

- Kveikingardagur
- Børn hava rætt til eitt gott lív
- Heildarætlan um kynsligan ágang – átak 4
- Trivnarkanning
- ABC fyri sálarliga heilsu

FORELDRANETVERK “KNÝTA BOND MILLUM FORELDRINI”

Royndir vísa, at foreldrini eru tann besta fyrirbyrgjandi eindin. Hetta vil SSP menna við miðvísimum foreldraarbeiði í samstarvi við skúlastýri, leiðslu og floksslærarar.

Foreldranetverk er, tá ið foreldur í einum flokki hittast og skifta orð um áskoðanir, karmar og hugskot. Endamálið er, at hjálpa foreldrum at tosa saman om týdningarmiklar spurningar í gerandisdegnum hjá børnum og ungum.

Hví skulu vit hava foreldranetverk?:

- Innlit í støðuna hjá børnunum hjá hvør øðrum fremur trivnaði
- Fyrirbyrgja ósemjur, arging og happing
- Felags karmar fyri veitslur, rúsdrekka, nær barnið skal verða heima/inni o.l. stuðlar foreldrum sum uppararar
- Lættari at loysa trupulleikar, tá ið foreldrini kenna hvønn annan og hava avtalað at tosa saman, um ein er í iva.
- At fyrirbyrgja misskiljingar, frustratióinir og óvissur í uppalingini
- Virknan leiklut í spæli- og vinarbólkkum

SPÆLI OG VINARBÓLKAR

Fyrirbyrging er lyklaorðið í arbeiðinum við góðum sosialum trivnaði. Miðvíst arbeiði við trivnaðinum er eisini við til at forða fyri happing og órógv millum næmingarnar.

Spæli- vinarbólkar er eitt umhvørvi, har øll hava møguleika at verða sædd og hoyrd og koma til orðanna og er ein sera góður máti at arbeiða við trivnaði. Allir limirnir í bólkinum sleppa at vísa sítt virði í tryggum heimligum umhvørvi, ið foreldrini vara av í samstarvi við floksslæran. Samumtikið snýr tað seg um at styrkja sosiala kapitalin í einstaka flokkinum.

TRIVNAÐUR OG TRYGGLEIKI Á NETINUM

Samskiftismiðlar á netinumeru vorðnir ein partur av gerandisdegnum hjá børnum og ungum. Fartelefonin og internetið eru komin fyri at verða, og tú kanst eins væl taka í

hondina á barninum og leiða tað ígjøgnum móguleikanar og vandarnar á netinum.

Fyri at fyrbygja órógv og lógarbrotum við talgildum miðlum, er neyðugt við miðvísari undirvísing og átøkum. At bæði næmingar og foreldur fáa innlit henda heim og eru tilvitaði um at taka tey røttu valini.

Evnið er talsgilt samskifti hjá børnum, og endamálið er at læra tey at ferðast tryggari á internetinum, læra tey at verja sínar upplýsingar og sítt privatlív og annars, hvar markið er fyri, hvat er loyvt og ikki loyvt at gera á netinum.

TALGILT SAMSKIFTI Í SKÚLANUM

Endamálið er at hjálpa skúlunum í gongd við eitt samskifti um talgildan trivna og virðir í samband við netmiðlanýtslu hjá børnum og vaksnum.

Eitt arbeiðshefti er gjørt til endamálið, við uppskoti til arbeiðshættir, so bæði leiðsla, skúlastýri, foreldur, næmingar og lærarar kunnu verða við í tilgongdini.

Heftið vendir sær fyrst og fremst til skúlaleiðarar og avvarðandi partar, sum halda, at tað er tørvur á at seta evnið á dagsskránna. Tilfarið kann eisini nýtast í øðrum høpi, t.d. frítíðarstovnum.

UNG & LÍVIÐ

Í fyrbygjandi arbeiðinum skal arbeiðast miðvíst við at fremja hugburðin um tað góða lívið. At ein og hvør hevur ábyrgd fyri egnum gerðum. Ein týðandi tástur er fatanin av sosiala lívinum og upplivingar, sum javnaldrarnir halda vera rættar.

M.a. verður arbeitt við ábyrgdini at velja eitt virkið ungsdómsslívuttan rúsdrekka, avbjóðingar í talgilda heiminum, vinarlag og venjingar sum stimbra næmingarnar og leggja upp til orðaskifti um hugburð og atburð.

- At menna førleikarnir hjá børnum og ungum at taka tey røttu valini
- Mæla foreldrarnum til at hava felags ásetingar fyri flokkin ella bólkin

Mælt verður til miðvísa frálæru í 7. flokkunum og at evnið verður viðgjørt í eini evnisviku. Átakið skal somuleiðis venda sær til foreldrini og teirra leiklut sum uppalarir.

ANNAÐ

8. KVEIKINGARDAGUR

Ein av uppgávnunum hjá ráðgevingini er at standa á odda fyri fakligari menning í sambandi við útgreiningar, átøk og nýhugsan um fyribyrging.

Fyri at rækka hesum endamálið verður skipað fyri árligum kveikingardegi. Luttakarir eru øll, ið eru við í tvørprofessionella arbeiðinum í SSP, leiðslur og samstarvsfelagar.

BØRN HAVA RÆTT TIL EITT GOTT LÍV

Saman við Barnaverndarstovuni hevur SSP síðani 2012 arbeitt miðvíst við fráboðanarskylduni hjá fakfólki, ið er ásett í lógini um barnavernd. Arbeitt verður støðugt at hava fokus á uppgávuna, og kveikja týðningin, at foreldrini eru týðningarmestu samstarvsfelagar hjá fakfólkum.

HEILDARÆTLAN UM KYNSLIGAN ÁGANG - ÁTAK 4

Í heildurætlani verður víst á, at kynsligur ágangur á netinum er ein vaksandi trupulleiki. Víst verður á, at SSP arbeiðir miðvíst at gera tað trygt hjá børnum at ferðast á netinum og sosialu miðlunum.

Hildið verður tó, at enn meira eigur at verða gjørt til tess at tryggja, at børn okkara læra at ferðast trygt á netinum. Hetta eigur at verða gjørt gjøgnum allan uppvøkssturin, eftirsum tørvurin á upplýsing og fyribyrging er ymiskur, alt eftir, hvussu gamalt barnið er.

Fyri at rækka átaki 4, samstarva AMR og SSP at fyriskipa tiltøk, sum venda sær til foreldur á dagstovnum. AMR fíggjar átakið.

TRIVNAÐARKANNINGIN UNGADATA.FO

Ein av uppgávnunum hjá ráðgevingini er at savna hagtøl og skjalfesta vitan um ma. lívskor hjá børnum og ungum. Higartil eru triggjar kanningar gjørdar um vanamir hjá teimum ungu í sambandi við royking, rúsdrekka, skúlagongd, trivnað, samband við foreldrini og at verða ungur í Føroyum.

ABC FYRI SÁLARLIGA HEILSU

Fólkaheilsuráðið hefur avgjört at arbeiða við eini sálarliga heilsufremjandi verkætlan. Upprunaliga heitið á verkætlanini er Act-Belong- Commit. Endamálið við ABC fyri sálarligari heilsu er at tryggja, at vit sum samfelag skapa røttu karmarnar, fyri at vit kunnu hava eina góða sálarliga heilsu, á sama hátt sum vit skapa karmar fyri at hava eina góða líkamliga heilsu.

ABC-ætlanin arbeiðir á einstaklingastøði við upplýsing og á samfelagsstøði í samstarvi við stovnar, feløg og kommunur. Luttøka í felagsskapum og uppbygging av sosialum kapitali eru umráðandi í sambandi við ABC-ætlanina. Ætlanin leggur dent á umhvørvið, tí tað er avgerandi fyri møguleikan at vera uppií ymiskum við fullum huga og at mennast, at luttaka í felagsskapum og yvirhøvur at fremja heilsufremjandi virksemi á sálarliga økinum. Átakið verður framt í samstarvi við feløg, stovnar og kommunur og er SSP ein tíðandi samstarvsfelagið.

-----
11. juni 2018

Óli Rubeksen
SSP- ráðgevi